

Selvitys Osuuskauppa Varuboden-Osla
Handelslagin hallinto- ja ohjausjärjestelmästä
2021

Corporate Governance

Johdanto

Osuuskauppa Varuboden-Osla Handelslag (jäljempänä ”osuuskauppa”) noudattaa osuuskuntalain ja muun lainsäädännön, osuuskaupan sääntöjen ja toimielinten hyväksymien työjärjestysten lisäksi Arvopaperimarkkinayhdistys ry:n julkaisemaa 1.1.2020 voimaan tulleita hallinnointikoodin suosituksia olennaisilta osin huomioiden kuluttajaosuuskunnan erityispiirteet.

Tämä selvitys osuuskaupan hallinto- ja ohjausjärjestelmästä (CG-selvitys) on laadittu hallinnointikoodin suositusten mukaisesti. Hallinnointikoodi on luettavissa osoitteessa <http://cgfinland.fi>. Osuuskauppa esittää selvityksen toimintakertomuksesta erillisenä raporttina.

Keskuskauppakamarin vuonna 2006 julkaiseman kannanoton mukaan omistuspohjaltaan laajojen, toiminnan laajuudelta huomattavien tai alueellisesti taikka valtakunnallisesti merkittävien yhteisöjen tulisi noudattaa hallinnointikoodia siltä osin kuin se on niiden erityispiirteet huomioon ottaen mahdollista ”noudata tai selitä” -periaatteen mukaisesti eli siten, että mahdollinen poikkeaminen ja poikkeamisen syy on ilmoitettava. Kannanoton mukaan tällaisia yhteisöjä ovat esimerkiksi laajasti omistetut osuuskunnat.

Selvityksen tavoitteena on lisätä osuuskaupan toiminnan läpinäkyvyyttä ja parantaa tiedonkulkua asiakasomistajille ja muille osuuskaupan sidosryhmille sekä siten lisätä kiinnostusta osuuskaupan toimintaa kohtaan.

Tämä selvitys on käsitelty osuuskaupan hallituksessa 31.5.2021.

Poikkeamat hallinnointikoodista

Hallinnointikoodi on pörssiyrityksille laadittu, ja sen suositukset täydentävät lainsäädännöstä tulevia velvoitteita. Se ei siten lähtökohtaisesti kaikilta osin sovellu osuuskaupan noudatettavaksi. Poikkeamat hallinnointikoodista perustuvat pitkälti siihen, että osuuskauppa on kuluttajaosuuskunta, joka eroaa olennaisesti listatuista ja muista osakeyhtiöistä. Lisäksi 1.1.2020 voimaan tulleen hallinnointikoodiuudistuksen taustalla on ollut keskeisesti koodin esipuheen mukaan osakkeenomistajien oikeudet -muutosdirektiivi (”Direktiivi”), jonka velvoitteet implementointiin osaksi kansalliseen liansäädäntöön 10.6.2019, jota ei kuitenkaan sovelleta osuuskauppaan. Osuuskaupan sääntöjen mukaan jäsenenä voi olla vain luonnollisia henkilöitä ja kullakin jäsenellä voi olla vain yksi osuus. Osuuskaupan toiminnan tarkoitus on palvelujen ja etujen tuottaminen jäsenille eikä voiton tuottaminen osakkeenomistajille. Toiminnan tarkoituksen toteuttamiseksi, ja jotta omistajaohjaus ja omistajien osallistuminen voi toteutua tehokkaasti ja kattavasti, osuuskaupalla on edustajisto ja hallintoneuvosto. Poikkeamilla muun muassa parannetaan edelleen viestintää ja päätöksentekoa osuuskaupan hallinnon kesken ja annetaan hallintoneuvoston sisältävän hallintorakenteen kautta jäsenistölle laajemmin vaikutusmahdollisuuksia osuuskaupan toimintaan.

Ottaen huomioon yllä todetun osuuskaupan olennaiset poikkeamat hallinnointikoodista ovat seuraavat:

- Osuuskaupassa on sääntöjen mukaan ns. kaksiportainen hallintomalli, eli hallituksen ja toimitusjohtajan lisäksi osuuskaupalla on hallintoneuvosto.
- Sääntöjen mukaan hallintoneuvosto valitsee hallituksen (suositus 5) edellä tässä kohdassa mainituilla kaksiportaiseen hallintomalliin liittyvillä perusteilla.
- Sääntöjen mukaan edustajisto valitsee hallintoneuvoston jäsenet kolmeksi kalenterivuodeksi kerrallaan siten, että vuosittain hallintoneuvoston jäsenistä on erovuorossa noin yksi kolmasosa (suositus 6). Kolmen kalenterivuoden toimikausi on perusteltua jatkuvuuden turvaamiseksi hallintoneuvoston työssä.
- Osuuskaupalla on palkitsemispolitiikka, mutta sen sisältö poikkeaa hallinnointikoodissa tarkoitetun Pörssiyhtiölainsäädännön edellyttämästä palkitsemispolitiikasta. Sääntöjen mukaan edustajisto valitsee kevätkokouksessa nimeämisvaliokunnan valmistelemaan sekä edustajiston ja hallintoneuvoston jäsenten palkkioperusteita ja määrää ja syyskokouksessa päättää edustajiston jäsenten, hallintoneuvoston puheenjohtajien ja jäsenten palkkioista. Osuuskaupan palkitsemisraportointi ei täysin vastaa palkitsemisraportointia, jota arvopaperimarkkinalaki ja valtiovarainministeriön asetus osakkeen liikkeeseenlaskijan palkitsemispolitiikasta ja palkitsemisraportista ("Pörssiyhtiölainsäädäntö") edellyttää pörssiyhtiöltä (suositus 1, suositus 4, suositus 17, suositus 20, suositus 22)
- Osuuskauppa ei pidä internetsivuillaan nähtävinä edustajiston kokousasiakirjoja viiden vuoden ajan edustajiston kokouksesta (suositus 4). Pöytäkirjat ovat saatavissa pyydettäessä.

Osuuskauppa ja S-ryhmä

Osuuskauppa on S-ryhmään kuuluva alueosuuskauppa. Osuuskaupan omistavat sen 68 916 (68 722) jäsentä, joita osuuskaupan sääntöjen mukaan kutsutaan asiakasomistajiksi tai omistajiksi.

S-ryhmä on yritysryhmä, jonka muodostavat osuuskaupat ja niiden omistama Suomen Osuuskauppojen Keskuskunnan (SOK) sekä näiden tytäryhtiöt. S-ryhmän tarkoituksena on tuottaa palveluja ja etuja asiakasomistajille. SOK tuottaa osuuskaupoille hankinta-, asiantuntija- ja tukipalveluita ja vastaa myös S-ryhmän strategisesta ohjauksesta ja liiketoimintaketjujen kehittämisestä.

Osuuskaupan tehtävänä on sääntöjensä mukaan liiketoimintaa harjoittamalla tuottaa palveluja ja etuja jäsenilleen ja näin edistää jäsentensä taloudellista hyvinvointia. Osuuskaupan liiketoiminta-alueet ovat vähittäiskauppa, matkailu- ja ravitsemiskauppa sekä palvelutoiminta.

Osuuskunta Varuboden ja Osuuskauppa OSLA Handelslag fuusioituivat 30.6.2011 kombinaatiofuusiolla perustamalla uuden vastaanottavan osuuskunnan, Osuuskauppa Varuboden-Osla Handelslagin.

Osuuskauppakonserniin kuuluvat emo-osuuskunta Osuuskauppa Varuboden-Osla Handelslag ja sen kokonaan omistamat tytäryhtiöt Varuboden på Åland Ab ja VBO Kondis Oy sekä kaksi kiinteistötytäryhtiötä.

Osuuskauppa hyödyntää liiketoiminnassaan S-ryhmän yhteisiä ketjuohjausorganisaatioita. Liiketoiminta-alue- ja palvelutoimintokohtaiset ketjuohjausorganisaatiot johtavat ja koordinoivat S-ryhmän ketjutoimintaa SOK:n hallituksen valvonnassa. S-ryhmä-tasoista päätöksentekoa varten SOK:n johtajiston tueksi on muodostettu johtamisen tukiryhmät. Liiketoiminnan ja palvelutoimintojen tukiryhmät koostuvat pääsääntöisesti osuuskauppojen toimitusjohtajasta ja johtoryhmän jäsenistä sekä SOK:n palveluksessa olevista johtajista. SOK:n kunkin vastualueen johtoryhmän jäsen päättää tukiryhmien kokoonpanosta ja saattaa ne vuosittain SOK:n hallituksen tiedoksi. Osuuskauppa osallistui v. 2020 (Henkilöstötyö ja PT) ja 2021 (Henkilöstötyö ja KT/Limy) tukiryhmien toimintaan. Lisäksi osuuskaupan toimitusjohtaja oli SOK:n hallituksen jäsen vuonna 2020.

Osuuskaupan hallintomalli

Osuuskaupan hallintomalli on hallinnointikoodista poiketen ns. kaksiportainen ja koostuu edustajiston lisäksi hallintoneuvostosta, hallituksesta ja toimitusjohtajasta alla olevassa kuvassa esitetyn mukaisesti. Hallituksen puheenjohtajana toimii aina ulkopuolinen henkilö, ei koskaan toimitusjohtaja. Tältä osin osuuskauppa poikkeaa suurimmasta osasta muita alueosuuskauppoja. Yhtiön operatiivisessa johtamisessa toimitusjohtajaa avustaa johtoryhmä.

Osuuskaupan keskeiset hallintoelimet on kuvattu alla olevissa laatikoissa:

Asiakasomistajat 68 916
Edustajisto 50 jäsentä Toimikaus 2020–2024
Hallintoneuvosto 17 jäsentä joista 2 henkilöstöedustajaa
Hallitus 3–5 jäsentä, joista yksi toimii puheenjohtajana, toimikausi kalenterivuosi Toimitusjohtaja hallituksen jäsen
Tilintarkastajat 1

Edustajisto

Edustajisto käyttää osuuskuntalain mukaista omistajien päätösvaltaa osuuskaupassa. Sen toimivalta vastaa osakeyhtiön yhtiökokouksen toimivaltaa. Edustajisto mm. vahvistaa tilinpäätöksen ja myöntää vastuuvapauden osuuskaupan johdolle sekä valitsee hallintoneuvoston jäsenet. Edustajisto myös päättää sääntöjen muuttamisesta sekä mahdollisesta sulautumisesta ja jakautumisesta.

Lisäksi edustajiston keskeinen tehtävä on välittää osuuskaupan johdolle asiakasomistajien ideoita ja toiveita osuuskaupan palveluiden parantamiseksi. Se siis toimii myös keskustelufoorumina johdon ja asiakasomistajien välillä.

Vuonna 2020 edustajiston kevätkokous pidettiin vasta 10.9.2020 Koronaepidemian takia sekä syyskokous 25.11.2020. Kokouksissa olivat läsnä lähes kaikki edustajiston jäsenet.

Edustajiston nimeämisvaliokunta

Edustajistolla on osuuskaupan säännöissä tarkoitettu nimeämisvaliokunta, joka valmistelee hallintoneuvoston jäsenten ja tilintarkastajien valintaa sekä edustajiston ja hallintoneuvoston jäsenten palkkioperusteita ja määrää.

Nimeämisvaliokuntaan kuuluu kahdeksan edustajiston jäsentä jakautuneena neljälle eri jäsenalueille (vastaa hallintoneuvoston aluejakoa). Ahvenanmaalla ei ole omaa edustajaa valiokunnassa, mutta Ahvenanmaan edustajiston jäseniä kuullaan aina. Varahenkilöitä on neljä. Lisäksi valiokunnan kokouksissa on läsnä osuuskaupan hallintoneuvoston puheenjohtaja. Nimeämisvaliokunnan jäsenten toimikausi päättyy, kun uusi nimeämisvaliokunta on nimetty.

Nimeämisvaliokunnalle on vuonna 2017 hyväksytty työjärjestys (= vaalijärjestys liittyen hallintoneuvoston jäsenten valintaan), jossa selostetaan säännöt ja periaatteet, joita nimeämisvaliokunnan ja edustajiston on noudatettava valintaprosessissa.

Vuoden 2020 edustajiston syyskokoukselle ehdotukset valmistellut nimeämisvaliokunta koostuu seuraavista edustajiston valitsemista jäsenistä:

Raasepori/Inkoo/Hanko: **Sven Holmberg, Mats Lagerstam** (varalla **Fredrika Åkerö**)
Kirkkonummi/Siuntio/Kauniainen: **Ulf-Johan Sunabacka, Marjatta Savilahti** (varalla **Gunn Ekström**)

Sipoo/Askola/Pukkila/Pornainen/Loviisa/Lapinjärvi: **Carola Juselius, Arja Isotalo** (varalla **Heidi Hovisilta**)

Porvoo: **Bodil Lund, Ove Blomqvist** (varalla **Bo-Johan Johansson**)

Ahvenanmaan edustajiston jäseniä kuullaan aina, mutta Ahvenanmaalla ei ole omaa paikkaa valiokunnassa.

Valiokunta päätti, että sen puheenjohtajana toimii Arja Isotalo. Nimeämisvaliokunta kokoontui 2020 yhden kerran ja esitteli 25.11.2020 ehdotuksensa hallintoneuvoston kokoonpanosta syyskokoukselle.

Hallintoneuvosto

Osuuskaupalla on sääntöjen mukaan hallintoneuvosto. Se kokoontuu puheenjohtajan kutsusta vähintään kolme kertaa vuodessa.

Kokoonpano ja valinta

Hallintoneuvostoon kuuluu 17 jäsentä, joista edustajisto valitsee 15 jäsentä.

Hallintoneuvoston jäsenet valitaan kolmeksi kalenterivuodeksi kerrallaan. Hallintoneuvoston jäsenten toimikaudet on porrastettu jatkuvuuden turvaamiseksi niin, että vuosittain päättyy noin kolmasosan toimikausi.

Hallintoneuvoston monimuotoisuudesta on määrätty osuuskaupan säännöissä. Hallintoneuvostoon valitaan osuuskaupan jäseniä, joilla on riittävä hallinnollisten ja liiketaloudellisten asioiden tuntemus, ja jotka edustavat mahdollisimman monipuolisesti osuuskaupan jäsenistöä. Sääntöjen mukaan henkilöä ei voida valita hallintoneuvoston jäseneksi, jos hän on täyttänyt ennen toimikauden alkua 65 vuotta.

Edustajiston nimeämisvaliokunta valmistelee edustajiston syyskokoukselle ehdotuksen hallintoneuvoston kokoonpanoksi. Osuuskauppa myötävaikuttaa siihen, että hallintoneuvoston jäsenten monimuotoisuutta, mukaan lukien ikä- ja sukupuolijakauma, koskevat tavoitteet sisällytetään nimeämisvaliokunnan työjärjestykseen ja huomioidaan etsittäessä uusia hallintoneuvoston jäseniä.

Edustajiston valitsemien jäsenten lisäksi osuuskaupan säännöissä määrätään, että osuuskaupan henkilöstö valitsee henkilöstön edustuksesta yritysten hallinnossa annetun lain perusteella hallintoneuvostoon kaksi jäsentä ja heille henkilökohtaiset varajäsenet. Osuuskaupassa on sovittu, että kaupan pääluottamusmies ja esihenkilöiden pääluottamusmies edustavat henkilöstöä hallintoneuvostossa. Varamiehet ovat ravintolat luottamusmies (vaihtoehtoisesti kaupan varaluottamusmies) ja esihenkilöiden varaluottamusmies. Henkilöstön edustajien toimikausi hallintoneuvostossa on kolme vuotta. Henkilöstöedustuksen tavoitteena on muun muassa tarjota henkilöstölle mahdollisuus vaikuttaa osuuskaupan organisaatioon, parantaa viestintää ja päätöksentekoa ja lisätä luottamusta johdon ja henkilöstön välillä. Henkilöstön edustajat eivät kuitenkaan osallistu sellaisten asioiden käsittelyyn, jotka koskevat yrityksen johdon valintaa, erottamista, johdon sopimusehtoja, henkilöstön työsuhteen ehtoja taikka työtaistelutoimenpiteitä.

Hallintoneuvosto valitsee keskuudestaan puheenjohtajan ja yhden varapuheenjohtajan kalenterivuodeksi kerrallaan.

Tehtävät

Hallintoneuvoston tehtävänä on valvoa hallituksen ja toimitusjohtajan vastuulla olevaa osuuskaupan hallintoa. Lisäksi hallintoneuvoston tärkeimmät tehtävät ovat:

- osuuskaupan strategian ja vuosittaisten taloudellisten kokonaistavoitteiden vahvistaminen
- osuuskaupan toiminnan huomattavasta supistamisesta tai laajentamisesta päättäminen sekä
- hallituksen valinta sekä hallituksen puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan nimeäminen. Toimitusjohtajan valitsee hallitus.

Hallintoneuvosto saa toimitusjohtajalta ja hallitukselta säännöllisin väliajoin hallintoneuvoston tehtävien hoitamiseksi riittävät tiedot. Käytännössä tietojen antaminen tapahtuu vähintään kolme kertaa vuodessa pidettävien hallintoneuvoston kokousten yhteydessä.

Hallintoneuvoston puheenjohtaja ja varapuheenjohtaja ovat oikeutettuja osallistumaan hallituksen kokouksiin.

- Hallintoneuvoston keskeisimmät tehtävät ja työskentelyn periaatteet on määritelty hallintoneuvoston hyväksymässä työjärjestyksessä. Työjärjestyksen keskeinen sisältö on selostettu alla:
- noudatetaan § 17 ja § 18 Varuboden-Oslan säännöissä
- kokouksia pidetään vähintään 3 kertaa vuodessa n. kello 18 alkaen
- kokoukset pidetään erikseen sovittavassa paikassa
- hallituksen jäsenet ja tilintarkastajat saavat olla läsnä hallintoneuvoston kokouksissa
- johtoryhmän jäsenet saavat olla läsnä hallintoneuvoston kokouksissa
- TJ kutsuu kokoukseen toimeksi saaneena hallintoneuvoston puheenjohtajan kanssa läpikäynnin jälkeen tai HN pj kutsuu.
- Kutsu esityslistoineen ja mahdollisine materiaaleineen (kaksikielisenä) lähetetään sähköpostitse. Edellisen kokouksen pöytäkirjaa ei lähetetä. Sisältö kerrataan kokouskutsussa/seuraavassa kokouksessa.
- jokaiselle kokoukselle valitaan kaksi pöytäkirjantarkastajaa aakkosjärjestyksessä
- pöytäkirja laaditaan suomeksi ja ruotsiksi ja puheenjohtaja ja sihteeri allekirjoittavat pöytäkirjan
- Uusista toimialoista tai niiden lakkauttamisesta päättää hallintoneuvosto
- Suuret investoinnit (yli 10 milj. euroa) viedään hallintoneuvostolle kommentoitaviksi, mutta hallitus päättää niistä
- Hallintoneuvosto huolehtii ”osuustoiminnallisesta hengestä”
- Hallintoneuvoston valiokunnalle laaditaan ohjesääntö.

Hallintoneuvoston valiokunta

Ottaen huomioon hallintoneuvoston sääntömääräiset tehtävät hallintoneuvosto päättää niitä koskevien valiokuntien perustamisesta. Hallintoneuvostolla on valiokunta, joka valmistelee hallituksen jäsenten valintaa. Valiokuntaan kuuluu hallintoneuvoston puheenjohtaja, varapuheenjohtaja sekä kolme muuta hallintoneuvoston keskuudestaan vuodeksi kerrallaan valitsemaa jäsentä. Jäsenet valitaan hallintoneuvoston kokouksessa. Valiokunnan puheenjohtajana toimii hallintoneuvoston puheenjohtaja ja varapuheenjohtajana joku muu valiokunnan jäsenistä kuin hallintoneuvoston varapuheenjohtaja. Tämä sen takia, että valmistelut liittyen hallintoneuvoston puheenjohtajiston valintaan tekee valiokunnassa pienempi ryhmä, joka koostuu valiokunnan varapuheenjohtajasta sekä kahdesta muusta valiokunnan jäsenestä. Hallintoneuvoston valintamenettely varmistaa omistajien vaikuttamismahdollisuudet hallituksen kokoonpanoon ja sitä kautta koko osuuskaupan toimintaan.

Valiokunnan jäsenten toimikausi päättyy, kun uusi valiokunta on nimetty.

Valiokunnalle on vahvistettu ohjesääntö.

Vuoden 2020 hallintoneuvostolle ehdotukset valmistellut valiokunta koostui seuraavista hallintoneuvoston jäsenistä:

Leena Munter-Ollus (HN pj), Tom Liljestrand (HN varapj), Timo Haapaniemi (valiokunnan varapj), Christel Liljeström, Ray Blomqvist.

Valiokunta kokoontui kuusi kertaa ja pääsääntöisesti kaikki jäsenet osallistuivat kaikkiin kokouksiin. Valiokunta esitteli 9.12.2020 ehdotuksensa hallituksen kokoonpanosta hallintoneuvostolle.

Hallintoneuvoston puheenjohtaja

Hallintoneuvoston kokousten johtamisen lisäksi hallintoneuvoston puheenjohtajan tehtäviä ovat mm.

- hallintoneuvoston kokousten valmistelu yhdessä hallituksen kanssa.
- edustajiston kokousten koollekutsuminen hallintoneuvoston puolesta.

Vuosi 2020

Hallintoneuvostossa oli vuonna 2020 17 jäsentä. Hallintoneuvosto kokoontui vuonna 2020 neljä kertaa. Hallintoneuvoston jäsenen palkkio vuonna 2020 oli 240 euroa kultakin kokoukselta. Hallintoneuvoston puheenjohtajan erityispalkkio oli 1000 euroa kuukaudessa ja varapuheenjohtajien erityispalkkio oli 410 euroa kuukaudessa. Lisäksi hallintoneuvoston jäsenet ovat oikeutettuja päivärahaan ja matkakustannusten korvaukseen matkustussäännön mukaisesti. Hallintoneuvoston jäsenille maksettiin palkkioita tilikaudella 1.1.–31.12.2020 yhteensä 48 910 euroa.

Vuosi 2021

Vuonna 2021 hallintoneuvoston jäseninä toimivat:

Timo Haapaniemi	Kauniainen/Kirkkonummi/Siuntio	31.12.2022
Leena Munter-Ollus	Kauniainen/Kirkkonummi/Siuntio	31.12.2022
Yngve Söderlund	Kauniainen/Kirkkonummi/Siuntio	31.12.2021
Dick Carstens	Hanko/Raasepori/Inkoo	31.12.2023
Staffan Lindholm	Hanko/Raasepori/Inkoo	31.12.2021
Nina Lindroos-Holmström	Hanko/Raasepori/Inkoo	31.12.2021
Ray Blomqvist	Porvoo	31.12.2021
Stina Lindgård	Porvoo	31.12.2021
Daniel Lindroos	Porvoo	31.12.2023
Kenneth Sola	Porvoo	31.12.2022
Tom Liljestrand	Loviisa/Askola/Pornainen/ Pukkila/Lapinjärvi/Sipoo	31.12.2023

Christel Liljeström	Loviisa/Askola/Pornainen/ Pukkila/Lapinjärvi/Sipoo	31.12.2022
Esko Peltola	Loviisa/Askola/Pornainen/ Pukkila/Lapinjärvi/Sipoo	31.12.2021
Daja Rothberg	Ahvenanmaa	31.12.2022
Veronica Hertzberg	Helsinki	31.12.2021
Laura Hyppölä	henkilöstöedustaja	31.12.2023
Riitta Räsänen	henkilöstöedustaja	31.12.2023
Jaana Heino	varajäsen	31.12.2023
Mika Gabrielsson	varajäsen	31.12.2023

Hallintoneuvoston arvio jäsenten riippumattomuudesta

Henkilöstön edustajia lukuun ottamatta muut hallintoneuvoston jäsenet ovat hallintoneuvoston arvion mukaan riippumattomia osuuskaupasta.

Koska osuuskaupan omistajilla on osuustoiminnan periaatteiden mukaisesti kullakin vain yksi osuus, osuuskaupalla ei ole merkittäviä omistajia, joista hallintoneuvoston jäsenet voisivat olla riippuvaisia.

Hallintoneuvoston toiminnan arviointi

Hallintoneuvosto arvioi säännöllisesti toimintaansa ja työskentelytapojansa tekemällä itsearviointin.

Hallitus

Kokoonpano ja valinta

Sääntöjen mukaan osuuskaupan hallituksen muodostavat toimitusjohtaja ja 3-5 hallintoneuvoston kalenterivuodeksi kerrallaan valitsemaa jäsentä. Hallintoneuvosto valitsee kalenterivuodeksi kerrallaan hallituksen jäsenistä puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan. Hallituksen puheenjohtaja ja varapuheenjohtaja eivät saa olla osuuskaupan palveluksessa.

Hallintoneuvosto valitsee hallituksen jäsenet. Hallituksen jäsenten valinnan valmistelutyön tekee hallintoneuvoston valiokunta. Valmistellessaan ehdotusta valiokunta arvioi hallituksen kokoa ja kokoonpanoa sekä hallituksen jäseniltä vaadittavia ominaisuuksia osuuskaupan nykyisten ja kehittyvien tarpeiden näkökulmasta. Valmistelutyön tavoitteena on varmistaa, että hallitus on riittävän monimuotoinen muun muassa sukupuoli- ja ikäjakaumaltaan ja että jäsenillä on toisiaan täydentävä kokemus ja monipuolinen osaaminen sekä pätevyys hallituksen tehtävien tehokkaaseen hoitamiseen. Sääntöjen mukaan hallitukseen valittavalla tulee olla liiketaloudellisten ja hallinnollisten asioiden hyvä tuntemus. Hallituksen jäsenten tulee toimikauden alkaessa olla osuuskaupan jäseniä ja alle 65-vuotiaita.

Tehtävät

Hallituksen keskeisimmät tehtävät ja työskentelyn periaatteet on määritelty säännöissä.

Hallituksen tehtävänä on hoitaa osuuskaupan asioita osuuskuntalain, osuuskaupan sääntöjen sekä edustajiston ja hallintoneuvoston antamien ohjeiden ja päätösten mukaisesti.

Sääntöjen mukaisesti hallitus käsittelee ja päättää osuuskaupan kannalta taloudellisesti, liiketoiminnallisesti ja periaatteellisesti merkittävistä asioista. Hallituksen keskeisiä tehtäviä ovat:

- operatiivisen liiketoiminnan johtaminen ja valvominen
- osuuskaupan strategian valmistelu ja strategiasta päättäminen
- osuuskaupan taloudellisten tavoitteista ja toimintasuunnitelmista päättäminen
- merkittävistä investoinneista päättäminen
- osuuskaupan konsernirakenteesta ja organisaatiosta päättäminen

Lisäksi hallitus päättää osuuskaupan jäseneksi hyväksymisestä, jäsenetujen periaatteista sekä jäsenten erottamisesta ja pitää osuuskaupan jäsenistä jäsenluetteloa.

Hallitus ei ole sen tehtävät ja kokoonpano huomioiden pitänyt tarpeellisena perustaa hallituksen päätettäviksi kuuluvia asioita valmistelevia valiokuntia. Sikäli kuin osuuskaupassa on katsottu tarpeelliseksi perustaa valiokuntia, ne on lähtökohtaisesti perustettu hallintoneuvoston alaisuuteen.

Vuosi 2020

Hallituksessa oli vuonna 2020 toimitusjohtajan lisäksi 4 jäsentä joista 50 % oli naisia. Hallitus kokoontui 10 kertaa vuoden 2020 aikana. Jäsenet osallistuivat kokouksiin keskimäärin 100-prosenttisesti.

Vuonna 2020 hallituksen jäseninä toimivat: pankinjohtaja Arto Nurmi-Aro (puheenjohtaja), KTM Harri Lauslahti (22.4.2020 asti), KTM Heidi Collander, johtaja Merja Partio sekä TJ Hannu Krook.

Hallituksen jäsenten kokouspalkkio vuonna 2020 oli 400 € kokoukselta. Lisäksi maksettiin 600 €n suuruinen kuukausikorvaus. Hallituksen puheenjohtajalle maksettiin 2 000 €n suuruinen kuukausikorvaus. Tehtävän hoitamiseen liittyvät toteutuneet matkakulut korvattiin matkustussäännön mukaisina. Hallituksen jäsenille maksettiin tilikaudella 1.1.–31.12.2020 yhteensä 66 670 euroa palkkioita. Osuuskauppaan työsuhteessa olevat hallituksen jäsenet eivät saaneet erillistä korvausta hallitustyöskentelystä.

Vuosi 2021

Hallituksen jäsenet vuonna 2021: pankinjohtaja Arto Nurmi-Aro (puheenjohtaja), KTM, DI Merja Partio (varapuheenjohtaja), KTT, HTM Seppo Määttä, KTM Konsta Saarela, sekä toimitusjohtaja Mathias Kivikoski (8.4.2021 alkaen). 1.1. – 7.4.2021 vt. toimitusjohtajana toimi Anne Schneider, kun Hannu Krook valittiin SOK:n pääjohtajaksi 1.1.2021 alkaen.

Hallituksen jäsenten riippumattomuus

Hallitus arvioi jäsentensä riippumattomuuden vuosittain ja ilmoittaa ketkä heistä ovat riippumattomia osuuskaupasta ja sen merkittävistä osuuden- ja osakkeenomistajista. Hallituksen jäsen toimittaa riippumattomuuden arviointia varten tarpeelliset tiedot. Hallituksen jäsenten riippumattomuutta arvioidaan hallinnointikoodin riippumattomuuskriteerien pohjalta.

Osuuskaupan toimitusjohtaja on hallituksen jäsen mutta puheenjohtajana toimii aina ulkopuolinen, osuuskaupasta riippumaton henkilö. Kaikki muut hallituksen jäsenet paitsi toimitusjohtaja ovat hallituksen arvion mukaan riippumattomia osuuskaupasta.

Koska osuuskaupan omistajilla on osuustoiminnan periaatteiden mukaisesti kullakin vain yksi osuus eikä osuuskaupassa ole muita osuuksia tai osakkeita, osuuskaupalla ei ole merkittäviä osuuden- tai osakkeenomistajia, joista hallituksen jäsenet voisivat olla riippuvaisia.

Hallituksen itsearviointi

Hallitus arvioi vuosittain toimintaansa ja työskentelytapojaan. Arviointi toteutetaan yleensä itsearviointina, ja sen tulokset käydään läpi ja niistä keskustellaan joulukuun/tammikuun kokouksessa.

Tunnistetut kehityskohteet otetaan huomioon hallituksen tehtäviä suunniteltaessa ja hallintoneuvoston valiokunta ottaa tulokset huomioon valmistellessaan ehdotustaan hallintoneuvostolle hallituksen kokoonpanoksi.

Toimitusjohtaja

Osuuskaupalla on toimitusjohtaja, jonka tehtävänä on hoitaa osuuskaupan juoksevaa hallintoa lain ja sääntöjen sekä toimielinten päätösten ja ohjeiden mukaisesti. Toimitusjohtaja vastaa siitä, että osuuskaupan kirjanpito on lain mukainen ja varainhoito luotettavalla tavalla järjestetty. Toimitusjohtajan ollessa estyneenä hänen sijaisenaan toimii hallituksen valitsema henkilö (sääntömuutos 1.1.2018).

Hallitus nimittää toimitusjohtajan (sääntömuutos 1.1.2018) ja hyväksyy toimitusjohtajasopimuksen ehdot sekä päättää palkitsemisperusteista. Toimitusjohtajan hallinnollisena esimiehenä toimii hallituksen puheenjohtaja. Sääntömuutoksen 1.1.2018 jälkeen toimitusjohtaja ei voi enää olla hallituksen puheenjohtaja mutta on aina hallituksen jäsen.

Osuuskaupan toimitusjohtaja on KTM Mathias Kivikoski (8.4.2021 alkaen). Toimitusjohtajan sijainen on hallintojohtaja Anne Schneider.

Toimitusjohtaja Hannu Krook siirtyi SOK:n pääjohtajaksi 1.1.2021 alkaen ja 1.1.–7.4.2021 hallintojohtaja Anne Schneider toimi vt. toimitusjohtajana.

Johtoryhmä

Johtoryhmän, joka ei ole osuuskaupan toimielin, tehtävänä on avustaa toimitusjohtajaa osuuskaupan operatiivisessa johtamisessa ja valmistella hallitukselle annettavia esityksiä. Näitä esityksiä ovat mm. osuuskaupan liiketoimintastrategiat, tavoitetasot, toimintasuunnitelmat ja budjetit sekä merkittävät investointi- ja realisointihankkeet. Johtoryhmällä ei ole lakiin tai osuuskaupan sääntöihin perustuvaa toimivaltaa. Johtoryhmä kokoontuu pääsääntöisesti kerran kuukaudessa.

Tilikaudella 1.1.–31.12.2020 johtoryhmälle maksettiin palkkaa ja tulospalkkioita 849 685 euroa. Tähän summaan sisältyy myös luontaisedut. Johtoryhmän jäsenillä on myös mahdollisuus 0-3 kuukauden tulospalkkioon, joka perustuu hallituksen hyväksymiin tuloskortteihin. Lisäeläke S-ryhmän suosituksen mukaisesti.

Johtoryhmä vuonna 2021:

Toimitusjohtaja Mathias Kivikoski (8.4.2021 alkaen)
Hallintojohtaja Anne Schneider
Infrajohtaja Anne Grundström
Kehitysjohtaja Jukka Pöyhönen
Toimialajohtaja Bengt Vinberg
Toimialajohtaja Mikko Ala-Huikka
Talousjohtaja Laura Koistinen

Tytäryhtiöt

Tytäryhtiön hallitus valitsee osuuskaupan hallituksen hyväksymän toimitusjohtajan tytäryhtiölle. Tytäryhtiöiden hallitusten jäsenet valitaan pääsääntöisesti osuuskaupan johtoryhmästä.

Tytäryhtiöiden toimintaa ohjataan osuuskaupan konserniperiaatteiden mukaisesti.

Tulos- ja kannustepalkkiojärjestelmä

Hallinnointikoodissa tarkoitettu palkitsemispolitiikka on lakiin perustuva pakollinen velvoite pörssiyhtiöille. Sen johdosta tämä osuuskaupan palkitsemispolitiikka ei täysin vastaa palkitsemispolitiikkaa, jota arvopaperimarkkinalaki ja valtiovarainministeriön asetus osakkeen liikkeeseenlaskijan palkitsemispolitiikasta ja palkitsemisraportista edellyttää pörssiyhtiöiltä.

Osuuskauppa on kuitenkin pyrkinyt mahdollisuuksien mukaan laatimaan sen, ottaen huomioon kuitenkin sen säännöt ja niiden mukaisen menettelyn päätöksentekoprosesseineen koskien palkitsemista.

Palkitsemisen päätöksentekoprosessi

Edustajisto päättää vuosittain syyskokouksessa edustajiston jäsenten ja hallintoneuvoston puheenjohtajien ja jäsenten palkkioista. Päätöksenteko tapahtuu vuosittain edustajiston kevätkokouksessa valittavan edustajiston nimeämisvaliokunnan valmistelusta.

Hallintoneuvoston palkkioista päätetään SOK:n hallintoneuvoston palkitsemisvaliokunnan antaman palkkiosuosituksen pohjalta.

Hallintoneuvosto päättää hallituksen jäsenten palkkioista ja hallitus päättää toimitusjohtajan palkkauksen perusteet. Hallituksen jäsenten palkkiot päätetään S-ryhmässä tehdyn tehtävän vaativuusarvioinnin ja SOK:n palkitsemisvaliokunnan antaman suosituksen pohjalta.

SOK:n hallintoneuvosto palkitsemisvaliokunnan esityksestä antaa suosituksia toimitusjohtajan tulospalkitsemisen perusteista.

Hallintoneuvoston, hallituksen ja toimitusjohtajan palkkiot maksetaan rahakorvauksina tai luontoisetuina. Osuuskaupan toimitusjohtajaa lukuun ottamatta hallituksen jäsenet eivät kuulu osuuskaupan muiden palkitsemis- tai eläkejärjestelmien piiriin.

Koko henkilöstö on tulos- ja kannustepalkkiojärjestelmän piirissä. Johdon ja esihenkilöiden tulospalkkiojärjestelmässä arviointijakso on yksi vuosi ja palkkion maksimimäärä voi olla 0-3 kuukauden palkkaa vastaava summa. Tulospalkkiot perustuvat sekä lyhyen aikavälin että pitkän tähtäimen tavoitteisiin ja kriteereinä ovat mm. tulos, prosessien tehokkuus sekä asiakas- ja henkilöstötyytyväisyyskyselyt. Tulospalkkioiden mittarit on vahvistettu ns. tuloskortteille sekä oman yksikön että Varuboden-Oslan näkökulmasta.

Muiden kuin edellä mainittujen henkilöiden tulospalkkiot harkitaan ja päätetään vuosittain Varuboden-Oslan tuloksesta riippuen ja tuloskortteihin perustuen. Lisäksi on käytössä pikapalkitsemisjärjestelmä koskien kaikkia työntekijöitä.

Hallitus vahvistaa tulospalkkioperiaatteet johtoryhmän jäsenille toimitusjohtajan esityksestä ja toimitusjohtaja yhdessä toimialajohtajien kanssa vahvistaa tulospalkkioperiaatteet yksikköpäälliköille.

Varuboden-Oslassa tehdään vuosittain tasa-arvosuunnitelman mukainen palkkaselvitys, josta ilmenee eri henkilöstöryhmien keskipalkat miehille ja naisille. Selvityksen tuloksesta tiedotetaan henkilöstölle ja luottamusmiehille.

Henkilöstörahasto, joka perustettiin vuonna 2004, antaa mahdollisuuden maksaa tietyn tuntimäärän työskennelleille koko henkilöstön jäsenille, osuuskaupan tulokseen perustuvia voitto-osuuksia. Koko Varuboden-Oslan henkilöstö kuuluu henkilöstörahastoon.

Osuuskauppa voi hyödyntää SOK:n Palkitsemisvaliokunnan valmistelemia ja SOK:n hallintoneuvoston päättämiä tulos- ja kannustepalkkiojärjestelmäsuosituksia.

Sisäinen valvonta ja riskienhallintajärjestelmät

Sisäinen valvonta

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan avulla varmistetaan, että osuuskaupan toiminta on tehokasta, sen taloudelliset ja muut tiedot ovat luotettavia ja että osuuskauppa noudattaa soveltuvia säännöksiä ja toimintaperiaatteita. Sisäinen valvonta koostuu riskienhallinnasta, talousvalvonnasta, sisäisestä tarkastuksesta sekä niitä tukevista politiikoista.

Osuuskaupan sisäisen valvonnan toimintaperiaatteissa määritellään osuuskaupassa ja sen tytäryhtiöissä sovellettava sisäisen valvonnan prosessi. Sisäisen valvonnan prosessi sisältää valvonnan tavoitteen asettamisen, valvonnan suunnittelun ja toteutuksen, toiminnan tehokkuuden testauksen, seurannan ja jatkuvan kehittämisen ja raportoinnin.

Osuuskaupan hallituksen vastuulla on varmistaa, että osuuskauppa on määritellyt sisäisen valvonnan toimintaperiaatteet.

Osuuskaupan hallitus vastaa sisäisen valvontajärjestelmän ja riskienhallintajärjestelmien seurannasta. Sisäinen tarkastus avustaa hallitusta sen seurantavelvollisuuden täyttämässä varmistamalla, että osuuskauppakonsernin valvontatoimenpiteet on suunniteltu ja otettu käyttöön asianmukaisesti.

Toimitusjohtaja, toimialojen ja liiketoimintayksiköiden johtajat ja tytäryhtiöiden hallitukset toimitusjohtajineen suorittavat liiketoiminnan ohjausta ja valvontaa päivittäisessä toiminnassa omalla vastuualueellaan.

Riskienhallinta

Osuuskaupan riskienhallinnan tärkein tavoite on tunnistaa ja hallita osuuskauppakonsernin strategian toteuttamiseen ja toimintaan liittyvät olennaiset riskit.

Hallitus vahvistaa ja määrittelee osuuskauppakonsernin riskienhallintaperiaatteet ja valvoo riskienhallinnan tehokkuutta. Riskienhallinta on hallituksen valvonnassa integroitu osaksi johtamisprosessia. Osuuskaupan strategiapäivityksen yhteydessä kartoitetaan liiketoiminnan riskejä toimialoittain ja arvioidaan niitä riskin merkittävyyden sekä todennäköisyyden perusteella.

Sisäinen tarkastus

Osuuskaupan hallituksella on vastuu osuuskaupan hallinnon ja toiminnan asianmukaisesta järjestämisestä sekä kirjanpidon ja varainhoidon luotettavuudesta sekä riskienhallinnasta.

Osuuskaupassa on sisäinen tarkastaja / controller -toiminto, joka suorittaa sisäiseen tarkastukseen liittyviä tehtäviä. Sisäinen tarkastaja / controller -toiminto toimii hallintojohtajan alaisuudessa ja raportoi säännöllisesti toimitusjohtajalle ja hallitukselle. Hallitus hyväksyy sisäisen tarkastuksen toimintaohjeen ja toimintasuunnitelman.

Tilintarkastus

Osuuskaupan tilinpäätöstä, konsernitilinpäätöstä, kirjanpitoa ja hallintoa tarkastavat yksi tai kaksi tilintarkastajaa, joista yhden tulee olla tilintarkastuslaissa tarkoitettu KHT-tilintarkastaja tai tilintarkastusyhteisö, jonka päävastuullinen tilintarkastaja on KHT-tilintarkastaja, ja tarvittaessa yksi tai kaksi varatilintarkastajaa. Edustajisto valitsee tilintarkastajat. Edustajiston nimeämisvaliokunta valmistelee tilintarkastajien valintaa.

Vuonna 2020 jatkoi varsinaisena tilintarkastajana KPMG Oy Ab/Jukka Rajala.

Tilintarkastuslain mukaan varatilintarkastajia ei tarvitse valita, mikäli varsinaiset tilintarkastajat ovat tilintarkastusyhteisöjä.

Konserniin kuuluvien yhtiöiden tilintarkastustoiminnasta maksettiin tilikaudella 1.1.–31.12.2020 tilintarkastuspalkkioita 33 175 euroa.

Lähipiiriliiketoimet

Osuuskaupassa arvioidaan ja seurataan lähipiirin kanssa tehtäviä liiketoimia. Osuuskuntalaki ei määrittele pörssiosuuskuntia lukuun ottamatta lähipiiriä. Hallinnointikoodin mukainen lähipiiri määräytyy kansainvälisen tilinpäätösstandardin (IAS 24) mukaisesti, mutta se perustuu pörssiyhtiöitä pakottavaan säännökseen. Osuuskauppa määrittelee lähipiirin rakenteensa kannalta tarkoituksenmukaisella tavalla ottaen erityisesti huomioon lähipiiritoimia koskevan suosituksen tarkoituksen ja ottaen mahdollisuuksien mukaan huomioon hallinnointikoodin mukaisen lähipiirin. Siihen kuuluvat muun muassa kaikki konserniyhtiöt, hallituksen, hallintoneuvoston ja johtoryhmän jäsenet sekä heidän läheiset perheenjäsenensä. Mahdolliset eturistiriidat otetaan huomioon päätöksenteossa ja hallinnointikoodin mukaisesti kukin konserniyhtiö ylläpitää luetteloa sen lähipiiriin kuuluvista yhtiöistä. Osuuskaupalla ei ole ollut osuuskaupan kannalta olennaisia hallinnointikoodin mukaisia lähipiiriliiketoimia, jotka poikkeaisivat osuuskaupan tavanomaisesta liiketoiminnasta tai jotka olisi tehty muutoin kuin tavanomaisin markkinaehdoin.

Taloudellinen raportointi

Taloudellisten tavoitteiden toteutumista seurataan sekä osuuskaupan että koko S-ryhmän kattavalla taloudellisten tunnuslukujen ja ennusteiden raportoinnilla. Sisäisen raportoinnin lisäksi osuuskauppa julkistaa säännöllisesti tiedot taloudellisesta tilanteesta ja liikevaihdon kehityksestä.

Osuuskauppa julkistaa tilinpäätöksensä helmikuussa ja puolen vuoden toimintaa koskevan osavuositarkastuksensa elokuussa.

Muu tiedottaminen

Osuuskaupan viestinnästä vastaava yksikkö huolehtii siitä, että asiakasomistajien ja muiden asiakkaiden sekä sidosryhmien käytössä on riittävästi oikeaa tietoa osuuskaupasta ja sen toiminnasta.

Tietoa on saatavilla osuuskaupan internetsivuilla osoitteessa www.varuboden-osla.fi sekä pyydettäessä myös kirjallisesti. Koko S-ryhmän tiedot ovat osoitteessa www.s-kanava.fi.

Corporate governance -statementin päivitys

Osuuskaupan Corporate Governance -statement on nähtävillä osuuskaupan internet-sivuilla. Päivitys tehdään tarpeen vaatiessa, kuitenkin vähintään kerran vuodessa.